

En hälsning från oss på
ABRIGO Rainha
Sílvia
September 2019

Foto: @científica

Kära vänner,

Medan jag skriver detta följer jag rapporteringen om fortsatta bränder i Amazonas regnskogar. Inför våra ögon utspelas en tragedi som innebär en katastrof för Brasilien, för landets urbefolkning, för världen och för kommande generationer.

Skövlingen av Amazonas har under året ökat dramatiskt till följd av vanvettiga beslut av en regering som backats upp av markägare och jordbruksproducenter. Motkraven var frisläppande av 273 tidigare förbjudna växtgifter, åtaletfergifter för miljöbrott och nedbränning av regnskogen för att öka produktionen av kött och soja.

Brasilien av år 2019 är ett land där värderingar vi tagit för självklara, som omsorg om miljön, kvinnors ställning och andra mänskliga rättigheter, trängs tillbaka i en takt ingen trodde möjlig.

Men - vi ger inte upp! När det bränns och skövlas protesterar vi genom att plantera. Här på Abrigo har i dagarna förskolebarn och boende under kunnig ledning planterat 40 träd, 100 plantor, 1000-tals frön - ett ekologiskt projekt som vi utför i samarbete med en luthersk folkhögskola och svenska Key Solution. Och vi planterar inte bara träd utan också kunskap om ekologisk odling. Patetiskt? Nej, som Du kan läsa i rundbrevet arbetar vi i förvissningen om att det som vi långsiktigt utträttar får konsekvenser för framtiden. Om 1000 kvinnor får utbildning får 30.000 barn ett bättre liv. Om 1000 barn lär sig plantera träd, kommer framtiden att grönska.

I detta nummer presenterar vi vår sjuksköterska, Tuanni Simas, 29 år.

Berätta om dig själv, Tuanni!

- Jag kommer från Alcantara, några mil härifrån och från en familj som bara består av kvinnor, min mormor, min mamma och mina tre systrar. Pappa kunde inte acceptera att mamma skaffade sig en högre utbildning, så han försvann.

Vad utbildade sig din mamma till?

- Min mamma har högskoleexamen som barnmorska, och det har mormor också. Min mormors mor och hennes mor före henne, och kanske ännu längre tillbaka, var "parteiras" – som man kallade de kvinnor som alltid kallades till barnsängar.

Så, din väg var utstakad?

- Det kanske man kan säga. Men efter gymnasiet var jag skoltrött och valde den korta utbildningen som sjukvårdsbiträde. Och sedan arbetade jag som biträde under fem år flera sjukhus, det gav mig fantastiskt praktik. Och så en dag sa jag till mig själv: Det är det här jag vill göra, och sökte in på sjuksköterskeskolan, och efter fyra års utbildning fick jag min examen och har planer på att fortbilda mig inom obstetrik.

Varför sökte du en tjänst på Abrigo?

- Jag hade just fått min examen och letade efter jobb. Såg en annons om att ni sökte en sjuksköterska, blev nyfiken och började leta efter information på nätet och ju mer jag fann desto mer intresserad blev

jag. När jag efter anställningsintervjun fylld av känslor åkte hem kom jag på att jag inte ens frågat efter lönen!

Vad var det du särskilt fäste dig vid?

- Helhetssynen på hjälp, samspelet mellan hjälpsökande och anställda, och möjligheten att få vara med i ett mångprofessionellt arbetslag. Det kändes och känns så befriande att precis alla, oavsett tjänsteställning kämpar åt samma håll. Inte bara sjuksköterskan och socionomen men också vaktmästaren och kocken är del av arbetet och värderingarna.

Berätta något från ditt arbete!

- Mina arbetsdagar fylls förstås av konsultationer och samtal, både enskilt och i grupp. Något som engagerar mig mycket är våra samtalsgrupper kring våld i nära relationer, eftersom jag själv ha levt i en sådan. Minnet av rädslan, men också skammen finns kvar. Hur kunde det hända mig, en universitetsstudent från en familj med starka kvinnor? Jag minns hur svårt det var att erkänna för mig själv, och tala med andra. I vår samtalsgrupp tar vi vår utgångspunkt i våra egna erfarenheter, stannar inte i offertanken utan lägger upp strategier för hur man tar sig ur ett förhållande och hur man tar sig vidare.

Berätta något som jag inte vet?

- Jag har tagit initiativ till ett konstprojekt bland våra boende, där jag själv deltar som frivilligarbetare. Att uttrycka sig i konst och musik är en hjälp i vår kamp för självförtroende och stolthet.

Nyheter från Abrigo!

Avdragsrätten tillbaka!

Från 1 juli återinförs avdragsrätten för gåvor. För att en gåva ska bli avdragsgill måste den uppgå till minst 200 kronor per gåvotillfälle, och minst sammanlagt 2000 kronor per år. Om Du via info@abrigo.se meddelar oss Ditt personnummer, informerar vi skatteverket. I deklarationsblanketten för 2020 är avdraget redan genomfört!

Välkommen på tårtkalas

Den 10 december fyller Abrigos före chef Stefan Martinsson fyller 70. Nästan hälften av de åren har han tillbringat bland kvinnor och barn på Abrigo. På Abrigo kommer det därför att serveras tårta – välkommen om Du har vägarna förbi!

Stefan blir också väldigt glad åt en födelsedagsgåva till Abrigo.

Insamlingsstiftelsens hemsida har uppdaterats!

Insamlingsstiftelsens hemsida har fått ett välbehövligt ansiktslyft där du som givare nu kan ta del av information och nyheter på både svenska och engelska. Vi hoppas att dessa förändringar ska tydliggöra vår verksamhets syfte samt även göra det lättare för Dig vid bland annat beställning av minnesblad/högtidsblad.

Välkommen att besöka oss på samma adress som tidigare, www.abrigo.se!

I det bifogade bladet kan du ta del av ännu en livsskildring, "Fem systrar"!

Abrigos arbete stöds av:

Fem systrar

Framför mig ligger ett 30 år gammalt foto. Bilden har bleknat, men inte minnet av de barn och händelser som avbildats. Låt mig få berätta om fem systrar, en berättelse som förklarar varför vi aldrig ger upp och aldrig släpper hoppet.

Första mötet - överlämnandet

Det var en måndag i början av oktober 1989. Kvinnorna var i fullt arbete med att tvätta kläder när två polisbilar körde in på gården. En polis steg ur. ”Vi har order om att leverera de här fem barnen till er.” ”Det här är inget barnhem.” invände jag ”Det får ni ta upp med domstolen, ordern kommer därifrån. Skriv under här!”

Jag gick upp till det gamla rådhuset vid torget. Domaren gav mig några minuter, i skarven mellan två rättegångar. ”Det handlar om grov vanvård. I morse tog rätten beslutet att barnen skall omhändertas. Tragiskt fall.” ”Men varför har ni fört barnen till oss?” ”Det rör sig bara om några dagar, tills vi har funnit en annan lösning. Jag har svårt att tro att ni inte vill hjälpa oss med det!” Det gick inte att utläsa om det var en inbjudan till samarbete eller ett hot. Men två dagar, eller tre, det skulle nog ordna sig. Jag kunde inte ana, att de skulle utsträckas till närmare tre år.

På Abrigo var alla upptagna med att ta hand om barnen. Man hade tänt en eld för att bränna deras kläder, några klippte av dem håret och ett biträde smorde in barnens kroppar med en trögflytande olja. ”Vi kunde inte vänta. Barnens kläder var fulla av löss, liksom håret, parasiter i huden, och inälvsmask. De måste ha haft det ohyggligt. Vi har ringt till doktorn, så de får en ordentlig undersökning. Han kommer vid sex-tiden.” Barnen satt tysta i de begagnade kläder vi i en hast plockat fram.

Jag läste igenom dokumenten jag fått av domaren. De yngsta barnen var inte ens födda när de första anmalingarna om vanvård ramlat in och samhällsapparaten långsamt rullat igång. ”Huset kan inte betraktas som beboeligt. Golvet, där barnen kröp omkring, var fullt av otvättade kläder, matrester och smuts. Vårdnadshavaren saknar arbete och uppträder mycket aggressivt.” ”Några av barnen hade sår och blåmärken som, enligt vårdnadshavaren, uppstått genom att de fallit. Misshandel kan inte uteslutas.” Det sista dokumentet var daterat i september ”Barnvårdsnämnden finner sig, efter 20 hembesök, inte ha resurser att gå vidare i fallet, konstaterar att barnen befinner sig i akut fara och begär att domstolen beslutar om ett omedelbart omhändertagande.” Domstolen följde rekommendationen, men lämnade frågan om vad som skulle hända med barnen utan svar.

De fem systrarna vände sig snabbt vid livet på Abrigo och blev en del av vårt arbete. De äldsta började skolan. Ibland frågade vi oss, vad som skulle hända. En dag fick vi veta det. Det kom en skrivelse från Domstolen, där någon tjänsteman konstaterade att tiden för institutionsvård överskridits, och då samhället inte kunnat finna en permanent lösning skulle barnen omedelbart återföras till sin vårdnadshavare. En våg av ångest och förtvivlan vällde fram över oss alla som arbetade på Abrigo. Vi skulle överlämna fem barn till okända ohyggligheter. Och vi kunde ingenting göra. Ingenting.

Andra mötet - återkomsten

Vi skulle få se de fem systrarna komma åter till Abrigo. Och få anledning att fråga oss om tidigare eländes generationer skulle gå vidare i hopplösa cirklar utan slut.

Först återkom Roberta, den äldsta, gravid innan hon fyllt 15, som blev mamma till Bruna. Den här gången stannade hon i två år och när hon lämnade Abrigo hade hon fyllt 17, avslutat grundskolan och, viktigast av allt, lyckats erövra självförtroende.

Caroline var den nästa som återvände, 15 år, gravid efter en våldtäkt. Det förundrade mig då, och gör det ännu, hur hon genom alla sina svårigheter och allt sitt slit förmått bevara glädje och omtänksamhet. Efter en svår förlossning behövde Caroline hjälp, det gav oss möjlighet att ta emot hennes syster, 13-åriga Lucilene. Hon var den tuffaste av systrarna, den som inte gav vika, som försvarade sig, också fysiskt, och som därför blivit mammans särskilda objekt för misshandel och förnedring.

Vid den tiden var Alda föreståndare på Abrigo. Hon kom från södra Brasilien och en trakt, uppodlad av tyska immigranter. Alda ställdes inför sitt livs största utmaning när en gravid och svårt mentalt skadad kvinna fördes till oss och födde ett barn hon saknade varje möjlighet att ta hand om. Alda fick akut ta på sig ansvaret för den nyfödda flickan. När den fjärde system,

Suelma, kom på besök blev hon ombedd att stanna kvar som barnvakt åt den lilla. Barnvårdsnämnden gav snabbt sitt tillstånd eftersom systrarnas mamma åter var utan bostad.

Och så återstår den yngsta Lucimara. Den tystaste och mest undfallna av de fem. Den som kröp undan inför bråk och hårda ord och försökte uppfylla mammans mest orimliga krav. Hon var 17 år när hon återvände till Abrigo, med en tvåårig son och med spår av misshandel från den man hon flytt från. Det här med studier gick inte så lätt för Lucimara, det är sant, men hon gick några kurser i sjukvård innan hon lämnade Abrigo. Tre år senare var hon tillbaka, mamma till ytterligare en pojke och på flykt från ännu en våldsam man. Då hade vi börjat arbeta aktivt för att hjälpa kvinnor med erfarenhet från våld i nära relationer. Lucimara deltog, men hade svårt att dela sina egna erfarenheter, hon stammar och blir lätt generad.

Tredje mötet – 30 år efteråt

Det som nu följer är historien om hur eländets ondska bryts, hur början på något nytt tar vid, hur Abrigos långsiktiga arbete förverkligas. Och därigenom också om glädjen för oss som är med och driver Abrigos arbete framåt.

Roberta träffade Carlos, en byggnadsarbetare. De har nu varit gifta i 25 år. De har inga gemensamma barn men gläds över Bruna, som gifte sig ung och som bor med sin man och en dotter i samma kvarter. Svärsonen arbetar tillsammans med Carlos. Roberta är en mycket stolt mormor, som gärna delar nyheter om sin familj på Facebook.

Caroline fick arbete som hembiträde hos en äldre dam. Dålig lön och långa arbetsdagar, men till tjänsten hörde eget rum och rätt att få ha sin son hos sig. Först när Wanderson kom i tonåren började hon få ett eget liv och blev en mycket aktiv medlem av en församling. Här träffade hon sitt livs kärlek, Júlio, och de gifte sig vid ett ståtligt bröllop, och kunde flytta in i det hus som Júlio själv byggt. När Wanderson var 16 år fick han en lillasyster. Två år senare tog han studenten och utbildade sig till idrottsinstruktör. Familjens villkor har förbättrats, de har tagit steget från fattigdom till välfärd. Caroline har gjort karriär i kyrkoråd och yrkesliv. Familjelyckan fullbordades när hon lagom till sin 40 årsdag födde ännu en flicka.

Lucilene, den mest självständiga av systrarna, gick vidare utan att se sig tillbaka.

Hon bor kvar i vårt samhälle, Itaboraí. Här har hon skaffat sig utbildning och fått jobb som kommunalanställd, är gift med en butiksägare och har tre barn. När vi möts undviker hon att tala om det som varit, och har inte mycket kontakt med sina systrar. Suelma var barnsköterska åt Aldas fosterdotter Camilla i två år. När Aldas far blev sjuk, tog Alda Camilla med sig och återvände till sin hembygd. Snart kom en inbjudan till Suelma att komma efter. Så fick hon sitt hem och sin framtid bland tyskättlingar i en glesbygdskommun 150 mil från Rio. Hon gick med i den lutherska församlingen där hon träffade Gustavo Born, en småbrukare. De gifte sig och har tre barn. För några år sedan mötte jag Suelma när hon var på besök hos sina systrar. Hon berättade om sitt trygga liv. ”Det är där jag hör hemma. Jag trivs med landet, folket och tystnaden.”

Den yngsta av systrarna, Lucimara, bor några kilometer från Abrigo. Hon tog på sitt stillsamma sätt intryck av samtalen kring våld mot kvinnor och har valt att leva ensam med sina pojkar. Och hon kan vara stolt över sina söner, idag i tonåren. Man möter dem ofta på Abrigo där de spelar fotboll och deltar i ungdomsarbetet. Lucimara arbetar inom äldreomsorgen, något som passerar henne perfekt.

Om att vara mamma

”Stackars mamma, som var så ond!” säger Caroline, den enda av systrarna som höll kontakt med mamman, en av dessa gåtfulla människor som sprider ondska och lidande där de drar fram. Minnet av henne kommer alltid att finnas som en skugga över hennes döttrar. Men de blev inte som hon, de förmådde bryta upp från ondska, misär och hat. De blev trygga mammor till lyckliga barn.

När Caroline fyllde 40 år, skrev hennes son: ”Mamma, du är mins största förebild och jag beundrar dig gränslöst. Du är en förkämpe för allt som är gott och rätt, du har aldrig vikit dig för orättvisor, alltid funnit utvägar ur svårigheter och alltid mött mig och alla med kärlek. Du är den bästa mamma som finns.”

Stefan Martinsson – som ändrat namn och några personuppgifter